

Неприятелите в зеленчуковата градина през ЛЯТОТО

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; гл.ас. д-р Дима Маркова; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 30.06.2020 Брой: 6/2020

Неприятели

Колорадски бръмбар

Видове – *Leptinotarsa decemlineata*

Симптоми

Колорадският бръмбар е основен неприятел по картофите у нас. Той е разпространен в цялата страна и има решаващо значение при производството на картофи;

Нанася вреда също при доматиите и патладжана;

Възрастните и ларвите нагриват листата, от които остават само дебелиите нерви;

Ларвите от първа възраст изгриват долния епидермис и паренхимана листата;

След втора възраст ларвите унищожават месестата част на листата, а по-късно жилките и дръжките;

При масово нападение могат да обезлистят растенията до 100%. Силно напада патладжана.

Жизнен цикъл

Неприятелят зимува като възрастно насекомо в почвата;

Развива от 1 до 3 поколения годишно;

Излиза при температура на почвата 14-15⁰С, на 20-25 см дълбочина;

При суха пролет излизането на бръмбарите се забавя;

При температура 15-20⁰ С бръмбарите не са активни;

Оптимална температура за развитие на яйцата е 22-25⁰С и относителна влажност 70-75%;

Ларвите преминават през четири ларвни възрасти;

Храненето на неприятеля, миграцията и размножаването са зависими от температурата.

Контрол

- Борбата с неприятеля започва с появата на презимувалите възрастни екземпляри;
- Когато плътността е висока, бръмбарите може да се събират ръчно и да се унищожават, преди да са снесли яйца по листата;
- Химичната борба се извежда при следните прагове:

- ларви 3-4 бр. / растение;
- възрастни 4-5 бр./100 растения;

Регистрирани инсектициди за борба: Биская 240 ОД 20 мл/дка; Вазтак Нов 100 ЕК 10 мл /дка; Децис 100 ЕК 12,5 мл/дка; Калипсо 480 СК 10-15 мл/дка; Магеос 8 г/дка; Ойкос ЕК 100-150 мл/дка;

Доматен миниращ молец

Видове – Tuta absoluta

Симптоми

Предпочитат листата и стъблата на растенията, но нападат и плодовете.

Повредите са къси и широки мини по листата, в които могат да се видят гъсеници и екскременти.

Жизнен цикъл

Пеперудите са активни през нощта, а през деня се крият.

Повреди нанасят гъсениците.

Контрол

- Използване на феромонови уловки за мониторинг и редуциране на плътността;
- Поставяне на черни лепливи уловки;
- При ниска плътност в оранжерии може да се внесе някой от биологичните агенти *Macrolophus rugosus* или *Nesidiocoris tenuis*;
- Третиране с продукти за растителна защита (ПРЗ) при поява, праг на икономическа вредност в оранжерии: гъсеници 10% от листата са с мини; 4% от плодовете са с повреди;
- Разрешени ПРЗ: Авант 150 ЕК 25 мл/дка; Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Бермектин 50-100 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 0,08%; Конфидор Енерджи ОД 80 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Ланат 20 СЛ 125 мл/дка; Ланат 25 ВП 100 г/дка; Моспилан 20 СП 0,02%; Ним Азал Т/С 0,3%; Пикадор 20 СЛ 0,05%; Рапакс СБС 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка; Уорант 20 СЛ 50 г/дка.

Листни въшки

Видове – Сем. Aphididae

Симптоми

Въшките вредят като смучат сок от долната страна на листата, които постепенно се деформират и пожълтяват.

Растенията изостават в развитието си, част от цветовете опадат, плодовете остават недоразвити.

Жизнен цикъл

Поради високата си размножителна способност и многогенерационност за кратко време листните въшки обхващат голям брой растения и формират плътни колонии. Листните въшки са преносители на опасни вирусни болести по зеленчуковите култури (краставично мозаичния вирус)

Контрол

- Редовни обследвания на площите, заети със зеленчуци. При установена плътност 2-5% нападнати растения се провежда третиране с ПРЗ;
- Разрешени афициди: Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Бискаря 240 ОД 0,06%; Данадим прогрес 400 ЕК/ Рогор Л40/ Би-58 Топ 0,05-0,075%; Дека ЕК/Деша ЕК/ Дена ЕК 50 мл/дка; Делтагри 30-50 мл/дка; Децис 100 ЕК 7,5-17,5 мл/дка; Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Калипсо 480 СК 0,02%; Конфидор Енерджи ОД 0,06%; Кохинор 200 СЛ 0,05%; Ланат 25 ВП 90-100 г/дка; Ланат 20 СЛ 125 мл/дка; Маврик 2 Ф 0,02%; Масай ВП 15-25 г/дка; Метеор 0,08-0,09%; Моспилан 20 СП 0,0125%; Моспилан 20 СГ 25 г/дка; Пикадор 20 СЛ 0,05%; Сиванто Прайм 45 мл/дка; Скато 30-50 мл/дка; Тепеки 10 г/дка; Требон 0,065%.

Трипсове

Видове – Тютюнев трипс (Thrips tabaci) и Западен цветков трипс (Frankliniella occidentalis)

Симптоми

По нападнатите органи на растенията (листа, листни дръжки, цветове и плодове) се образуват малки белезникави петна с тъмни точки, екскрементите на неприятеля.

При по голяма плътност петната се сливат и листата изсъхват.

Генеративните органи на растенията (пъпки и завръзи), нападнати в ранните фази от развитието се деформират, изсъхват и окапват.

Жизнен цикъл

Благоприятни условия за развитието на тютюневия трипс са високи температури и ниска въздушна влажност.

Западният дветов трипс предпочита цветовете на пипера.

Неприятелите са преносители на вируса на бронзовостта по зеленчуковите култури.

Контрол

- Редовно обследване на площите;
- Поставяне на сини лепливи плоскости;
- При поява незабавно третиране с ПРЗ;
- Прагове на кономическа вредност:
 1. Домати в оранжерии - западен дветов трипс възрастни 1 бр. на цвят; тютюнев трипс възрастни и ларви – 3 бр. на лист;
 2. Пипер - цъфтеж възрастни и ларви 2 бр./цвят; плододаване 3 бр./плод;
 3. Патладжан - цъфтеж възрастни и ларви 2 бр./цвят; плододаване 3 бр./плод;
- Разрешени ПРЗ: Екзалт 200-240 мл/дка; Дека ЕК/Деша ЕК/ Дена ЕК 30 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Ланат 25 ВП 80-100 г/дка; Метеор 0,06-0,07%; Натуралис 75-100 мл/дка; Синеис 480 СК 10-37,5 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Реквием Прайм 500-1000 мл/дка.

Цикада

Видове – Nyalesthes obsoletus

Симптоми

Смучат сок от нападнатите растения.

Повредите нямат икономическо значение.

Жизнен цикъл

Неприятелят развива едно поколение.

Цикадата пренася микоплазмата столбур.

Разпространява болестта до края на живота си.

Признаците на болестта столбур се проявяват след 30-35 дни от момента на инфектирането.

Контрол

- Агротехнически мероприятия: засяване на кулисни пояси от царевица; по-ранно засаждане на зеленчуковите култури;
- Третиране с ПРЗ: при поява на първите екземпляри или след сигнал от службите за прогноза;
- Прагове на икономическа вредност: домати и пипер след засаждане в началото на вегетацията юни-юли възрастни 2 бр./10 откоса със сак;
- Третирането да се извършва в ранните часове на деня, когато неприятелят е по-слабо подвижен;
- Разрешени ПРЗ: Моспилан 20 СП 25 г/дка; Вазтак Нов 100 ЕК 10 мл /дка; Магеос 8 г/дка.

Памукова нощенка

Видове – *Helicoverpa armigera*

Симптоми

Вредят гъсениците, които първоначално нагриват листата, бутоните и цветовете.

По-късно засягат плодовете, вгриват се в тях и се хранят със съдържанието им.

Повредените плодове престават да нарастват, деформират се и загиват от различни вторични патогени.

Жизнен цикъл

Развива три поколения годишно и зимува като какавида в почвата.

Възрастните насекоми се срещат от май до края на октомври.

Плодовитостта зависи от температурата и влажността на въздуха, от наличието на нектар за половото узряване на пеперудите и от растенията, с които се изхранват гъсениците.

Най-голями повреди при зеленчуковите култури нанасят гъсениците от второ поколение.

Контрол

- Редовни обследвания на площите;
- Използване на феромонови уловки за мониторинг;
- Унищожаване на плевелната растителност;
- Третирането с ПРЗ е ефикасно, когато е насочено срещу младите гъсеници;
- Необходимо е да се извършат две третирания през интервал 8-10 дни, според метеорологичните условия и последствието на инсектицида;
- Може да се използва за контрол на неприятеля яйчния паразит *Trichogramma spp.*;
- Разрешени ПРЗ: Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Авант 150 ЕК 25 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Ланат 25 ВП 80-100 г/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Децис 100 ЕК 7,5-12,5 мл/дка, Цитрин макс 10 мл/дка; Рапакс 100-200 мл/дка.